

Slik fikk vi 9. april

Artikkel 1 (av 3) - **Uønsket også av Hitler** -

Av John Sand

Mange studier

På stikkordet Studie står det i Tanums ordbok; øvelse, utkast, undersøkelse. Ifølge Brockhaus betyr det tyske ordet die Studie «gelehrte Untersuchung».

Under bevisopptak i Quisling-saken i Nürnberg sa general Keitel til den amerikanske forhørsleder, oberst Amen: «Vi hadde hundrer av studier om hæren, marinen og luftvåpenet.»

Allerede flere år før den 2. verdenskrig brøt ut treffer vi på «studier». I 1937 finner vi «Wehrmachtstudie 1936/37». «Den 9.2.39 var «Nachtrag zur Denkschrift zu Wehrmachtstudie 1936/37» ferdig. Det var også en «Studie Alberts» som lå ferdig våren 1939. En «Planstudie Ost» ble utarbeidet vinteren 1938/39 av admiral Carls. Den behandlet spørsmål om krigføring i Østersjøen. En «Studie Ikaros» handlet om Island, ja, det fantes endog en Studie vedr. Kap Verdeøyene! Ordre om utarbeidelse av en «Studie Nordvest» ble gitt 13.12.40, dagen før Quisling hadde sin første samtale med Hitler. Og selvsagt må vi ikke glemme «Studie Nord» Den skal vi følge fra vugge til grav. Men først skal vi se litt på det som hendte i oktober 1939.

Problemet Norge

Hitlers marine-adjutant Karl Jesko von Puttkammer beretter i «Der Sprung nach Norwegen»:

«I de første dager av oktober (antagelig den 1. min anmerking) 1939 fikk admiral Raeder etterretning både fra admiral Carls, sjef for den tyske Østersjøflåten, og fra abwehr-sjefen admiral Canaris. Etterretningene gikk ut på (besagten) at man i England hadde tanker om å okkupere punkter på norskekysten. Om dette var riktig kunne man på det tidspunkt ikke fastslå. I dag vet vi at Churchill allerede i september 1939 var opptatt av problemet.

Raeder fant de nyheter han hadde mottatt av så alvorlig natur og de mulige følger så tungtveiende, at han 3.10.39 ga sjøkrigsledelsen i oppdrag å undersøke spørsmål-komplekset. Bl.a. skulle det prøves nøye hvilke følger det ville ha for Tyskland at England satte seg fast i Norge.

Ordren fra Raeder gikk også ut på å besvare spørsmålet: Hvilke følger ville det få for Tyskland, dersom de våget dette skritt?

Den 10. oktober kom Raeder til Hitler og holdt foredrag for ham. Under dette la Raeder fram resultatet av den foretatte undersøkelse. Innledningsvis fortalte Raeder om de etterretninger han hadde mottatt og at han på grunn av dem hadde sett seg foranledighet til å la sjøkrigsledelsen foreta en prøvelse av alle spørsmål vedr. det norske rom. Resultatet av undersøkelsen var bl.a.:

Norsk nøytralitet

Det må med en gang fastslås at for Tyskland er en uhindret benyttelse av norske farvann absolutt livsnødvendig. I første rekke var «wirtschaftliche Gründe» utslagsgivende. Om vinteren var det bare Narvik som kunne tjene som utskipningshavn for malmen fra Sverige. Uten tilførsel av svensk malm ville den tyske krigsindustri om kort tid bukke under (zum Erliegen kommen.) Utnyttelsen av norske farvann ville for Tyskland være best ivaretatt dersom Norge holdt seg nøytral og verget sin nøytralitet likt til begge sider.

Om viljen til det var til stede var det vanskelig å fastslå. Etter mottatte rapporter måtte man dessverre dra dette (norsk nøytralitet) i tvil. Det som var sikret var at Norge ville bøye seg for engelsk trykk. Herunder kunne det inntre en katastrofal situasjon som før eller senere førte til at Tyskland tapte krigen. Dersom engelskmennene satte seg fast i Norge, ville de kunne stanse tilførselen av malm. De oversjøiske forbindelser som fremdeles eksisterte ville bli avskåret. England ville få kontroll over inngangen til Østersjøen. Dette ville føre til at Sverige ble skilt fra Tyskland. Dessuten kunne de opprette luftstøttepunkter i Norge og fra denne flanke—stilling kunne de lamme (lahmlegen) hele den tyske sjøkrigsføring, inkl. ubåt-krigen. Disse farer måtte betraktes som så alvorlige, at en slik utvikling under ingen omstendighet fikk skje.

Engelsk besettelse

Det fantes bare et virksomt motmiddel; besettelse av nor-

skekysten for å komme britene i forkjøpet. Bare på denne måte kunne de for nevente faremomenter unngås. Besettelsen av Norge ville også føre med seg at Tyskland fikk verdifulle fremskutte støttepunkter for sin sjøkrigsførsel.

Før storadmiral Raeder sluttet sitt foredrag gjentok han at for Tyskland ville det være best om Norge opprettholdt sin nøytralitet, men man måtte ikke under noen omstendighet tillate at engelskmenn landet i Norge. Det ville bety at Tyskland tapte krigen.

Hitler var øiensynlig overrasket og «beeindruckt» av Raeders redegjørelse. Han erkjente straks betydningen av det nor-

(Forts. side 7)

HVA MED KRIGSBARNA?

Av Synnøve Fjellbakk Taftø

Minnet om nazistenes jødeforfølgelser er nettopp markert. Statsminister, utenriksminister og stortingspresident har uttalt seg om det uhyrlige i at mennesker blir forfulgt på grunn av sin rase eller opprinnelse. Jeg undres: Hvor historieløs går det egentlig an å bli? Er det fullstendig ukjent for disse toppolitikere at det i Riksarkivets skuffer ligger en plan, utarbeidet av et statlig utvalg, for hvordan Etterkrigs-Norge skulle beskytte seg mot rundt 10.000 norske borgere som ble ansett som potensielt farlige på grunn av sin herkomst. Over nesten 200 sider drøftet utvalget ulike tiltak: Deportering, segregering, internering, institusjonalisering, fratagelse av identitet, forbud mot

kontakt med familie, psykologisk og psykiatrisk forskning på enkeltindivider, disiplinering, indoktrinering og systematisk påvirkning til selvforakt. Det groteske er at alle de individene som skulle utsettes for denne systematiske forfølgelsen befant seg i aldersgruppen 0—4 år og hadde bare ett felles kjennetegn: Deres far var tysker eller innrullert i den tyske krigsmakt.

Over halvparten av de norske jødene unnslopp fangetransportene til Tyskland. Men mange av dem som unngikk dødsleirene sliter med psykiske skader på grunn av de påkjenninger de har gjennomgått. Også mange av krigsbarna slapp unna de systematiske forfølgelsene. Det finnes imidlertid ingen statistikk som viser hvor mange som ble plassert på barnehjem og i psykiatriske institusjoner eller ble bortadoptert mot familiens vilje. Jøder som overlevde dødsleirene har drevet egenaterapi ved å skrive bok. Noen få krigsbarn er kommet så langt at de anonymt forteller sin historie i ukebladenes spalter «fra virkeligheten». De fleste krigsbarn klarer ikke engang det. Sårene er for dype, traumene for sterke.

Kravet om at de ansvarlige for jødeforfølgelsene måtte straffes kom lenge før omfanget var klarlagt. I Nürnberg ble det vist bilder og hørt vitneprov om uhyrlighetene i dødsleirene — og arkitekten ble dømt som hovedansvarlig. Krigsbarnet «Sol's skjebne rullet over norske TV-skjermer — og en samlet opinion krevde pleierne stilt for retten! Mange av de ansvarlige for krigsbarnforfølgelsene er borte nå, men noen er verken eldre eller svakeligere enn Erich Honecker, som nå står til ansvar for drap som han beviselig personlig ikke hadde ønsket.

I 1959 utbetalte Forbundsrepublikken Tyskland en erstatning på 60 millioner D-mark som ble fordelt til norske statsborgere som var blitt forfulgt på grunn av rase, tro eller verdensanskuelse og etterlatte etter dem som ble drept under forfølgelsene. En gruppe krigsbarn har nylig søkt Stortinget om billighetserstatning. De møtte en kald skulder. Men når omfanget av den omhyggelig planlagte krigsbarnforfølgelsen blir kjent, må kanskje en del av de midler som i dag kanaliseres til tiltak for opplæring av andre land i de-

(Forts. side 6)

Nasjonal Samlings kommunalordning:

LØSNINGEN PÅ KOMMUNENES KRISE?

Av Hans Olavsen

Som om så meget annet skriver Hans Fredrik Dahl i sin bok «Vidkun Quisling. En fører for fall.» ganske korrekt følgende om en av de viktigste ting de kommissariske statsråder gjennomførte etter sin oppnevning i september 1940:

«Av alt dette var kommunalreformen den umiddelbart viktigste. Arkitekten her var den unge juristen Ole Vries Hassel, byråsjef i kommunalavdelingen og etter hvert ekspedisjonssjef samme sted. Det var en mann som viste seg å ha prinsipielt grep på hvordan man skulle nyordne landets kommuner. Det var å gjøre ordføreren til en virkelig fører, sette inn rådmenn som fagfolk og la formannskapet fungere som et råd på samme måte som NS' råd — det vil si som en konsultativ forsamling der alle beslutninger ble tatt av føreren, men først etter at han hadde hørt formannenes råd og latt dem protokollere sin eventuelle uenighet.»

Det som mangler i denne fremstilling, er at kommunestyrene var valgt i 1937 for en treårsperiode, og at deres funksjonstid løp ut akkurat på det tidspunkt da nyordningen ble gjennomført. Noe nytt valg ville ikke tyskerne tillate, og opp-

nevning syntes derfor å være den eneste utvei. Hva som heller ikke nevnes, er at en god del av de gamle herredsstyremedlemmer ble anmodet om å fortsette — det gjaldt også en del ordførere — og at de ble sittende i betydelig utstrekning.

Den nye kommunalordning var ubestridelig et av de mest vellykkede tiltak NS satte i gang under okkupasjonen, og det er da også en kjensgjerning at prinsippet førte til meget velstyrte kommuner. De aller fleste av dem kom ut av okkupasjonen i meget god forfatning.

Om man ikke er totalt forblindet av hat til Nasjonal Samling, vil man da også innse at prinsippet utmerket godt kan praktiseres med valgte, altså ikke oppnevnte, ordførere. Da ville man slippe en masse utidig partikjekl, og det ville aldri være tvil om hvor ansvaret lå. Når en mann vet at han selv må ta den fulle konsekvens av en feilaktig avgjørelse, vil han være ganske annerledes grundig i saksforberedelsen enn et herredsstyremedlem som bare har noen få minutter av sin fritid på saken.

Kanskje kunne NS-systemet redde noen av de mange norske kommuner som for øyeblikket er i ferd med å gå seg fast i hengemyren?

BLIKK PÅ VERDEN

Av Arbjiter

U-hjelp til Øst-Europa?

Som en enslig svale hittil har jeg gjort meg til talsmann for at vi i en tid skal redusere vår u-hjelp til Afrika og isteden sette pengene inn i Øst-Europa. Nå får jeg plutselig støtte fra en professor ved Norges Landbrukshøyskole, Jan Dietrichson. I Aftenposten 10. november skriver han klart og greit:

«NORAD-hjelpen til Afrika har holdt det gående i ca. 30 år. I år bruker vi ca. 3,5 milliarder kroner på hjelpen. Riktig, sier noen, galt sier andre. Men hvor står Afrika i dag? Bedre, sier noen, dårligere, sier andre. I Afrika mangler politisk stabilitet og kontinuitet etter at hjelpeprogrammer avsluttes. Det vi bygger opp, faller sammen så fort våre idealistiske hjelpearbeidere reiser hjem. Her råder korrupsjonen, og i kjølvannet av hjelpen beriker de få seg. Kjære politikere, få hodet opp av sanden!»

Professoren vil imidlertid ikke at u-hjelpen skal opphøre. Han vil at pengene istedenfor i Afrika skal settes inn i Øst-Europa. Slik skriver han videre:

«Mitt inntrykk fra Latvia spesielt er at det her fins mange flinke folk, men initiativ og virkelyst blir hemmet av gamle systemer. Hvis vi her gir de yngre menneskene de samme muligheter som norsk ungdom fikk etter siste krig, vil det kunne skje store ting innenfor næringslivet slik at de fundamentale behov igjen vil dekkes. For å få dette til må vi sette inn en kraftig og tellende nordisk «Marshall-hjelp» på bekostning av en Afrika-hjelp som har overlevd seg selv mange ganger.»

Jeg applauderer og samtykker fullt og helt. Det er ikke på noen måte så at jeg mener utviklingen i Afrika er uten betydning for oss, men på noe kortere sikt er det viktigere hvordan det går i Øst-Europa.

U-land og gjeldskrise

Når vi snakker om u-land, er det noe som stadig ergrer meg, nemlig at Vestens land gis skylden for at så mange land i den tredje verden befinner seg i gjeldskrise. Man skulle tro at vi hadde tvunget pengene på dem. Men sannheten er jo at de frivillig har lånt pengene for så å bruke dem til fullstendig urentable formål som opprustning, luksusforbruk etc.

Slik forholdene er, er det meget mulig at en større del av u-landslåne må avskrives. Der intet er, har keiseren tapt sin rett. Det er også mulig at de samme land må gis nye lån og gaver, men det må da settes strenge regler for bruken av pengene, og bruken må også nøye overvåkes av långiverne. Hvis de ikke kan styre sitt eget hus, må vi som betaler kunne sette betingelser for det som stilles til disposisjon.

Tyske «nynazister»

Som Hans Fredrik Dahl så klart påpekte i Dagbladet sist høst, så er de tyske såkalte «nynazister» ikke nazister – ennsi nasjonal-sosialister – i noen rimelig mening av ordet. Man blir ikke automatisk nazist fordi om man er innvandringsmotstander.

En annen sak er at disse voldelige innvandringsmotstanderne skader sin egen sak når de i frustrasjon og sinne over egen skjebne angriper flyktningemottak o.l. I Tyskland i dag er man helt klar over at det ikke er mulig å ta imot en halv million innvandrere om året, slik det har vært vanlig i det siste. Derfor har da også Kohl-regjeringen gått inn for å endre den bestemmelse i grunnloven som sier at alle kan slippe inn om de bare påberoper seg asylretten. Men for å få til en slik forandring, måtte Kohl ha tilslutning fra sosialdemokratene. Dette sa imidlertid disse på sitt landsmøte nei til, selv om de godtok visse innskrenkninger i mottaket av flyktninger. Dermed er hullet i loven nesten like stort. Sosialdemokratene har nok bestemt seg under inntrykk av de veldige demonstrasjonene i Berlin og Bonn mot voldsbruk mot innvandrere, for opprettholdelse av de nåværende asylregler i grunnloven. Disse demonstrasjonene kan de voldelige innvandringsmotstanderne takke seg selv for.

Det russiske «Holocaust»

Av dr. M. Radejko, Oslo, født i Ukraina, flyktet via Polen til Norge 1948.

Vi omtalte i nr. 10/92 CC's bok om den ukrainske frihetskjemper og norske lege Mykola Radejko. En bok vel verd å lese. Vi har forfatterens tillatelse til å gjengi nedenstående artikkel fra 1979. Den sto å lese i Danske Tidende.

I diskusjonen omkring filmen «Holocaust» ble påstanden nesten allment akseptert, at «noe slikt kan kun skje under fasismen».

Filmen gjenkalte mine egne opplevelser fra «Kommunismens Holocaust».

Byen het Lvov (tidl. Lemberg) i vest-Ukraine, som på den tid var okkupert av Sovjet.

Stedet er Brygitki — et berømt fengsel ved Kazimierz-zovsk-gaten i byens midte. Da den tysk-russiske krig brøt ut søndag den 22. juni 1941, befant jeg meg i celle nr. 74 i 2. etg.

Vi var 72 fanger i cellen. De fleste var ukrainere, mange polakker og seks jøder. Cellen var ikke stor. Vi lå som sild i en tønne. Det var ikke mulig å ligge på ryggen. Om natten måtte vi på kommando legge oss rundt på den andre siden.

Lus og veggelus plaget oss. Tidlig denne søndags morgen ble vi vekket av lyden av fly, og av drønnene i vest.

Men hvor enorm var ikke gleden blant oss alle. Men det varte ikke lenge. Celledøren ble åpnet, og i stedet for den sedvanlige ubevæpnede fangevokter,

sto det tre NKVD-ister der med maskinpistoler.

Det ble dødsstille i cellen. Vi hørte rop, skrik og skudd fra fengselsgården.

De gikk fra celle til celle og plukket ut fanger. Dette Ragnarok fortsatte i fem dager og netter. Uavbrutt hørtes skrik og salver fra maskinpistoler.

Lørdag stilnet det av. Våre mordere flyktet.

Utsultet, utmattet og apatisk passerte jeg lørdag morgen ut av fengslets port slepende på en skolekamerat. Han var meget svak. Ansiktet ukjennelig. Skuddet var gått gjennom den ene kjeven. Det lå lik over alt i korridoren og på gårdsplassen. Til venstre for porten en dyng med lik, kun overstrødd med litt jord. Det tok meg timer å slepe ham forbi noen få husblokker til en tante i Bernsteinagate 14. To dager senere var jeg igjen i Brygitski med pastor Komar og hans kone. De lette etter sine tre barn. Den yngste, Lydia, var min kjæreste. Liket av en studentprest, pater Zjdan, ble funnet. Mange gjenkjente ham tross den grusomme mishandling de hadde gitt ham.

Så gikk vi til Loneki-fengslet. Noen mente at Komars barn var overflyttet dit. Det lå lik overalt, i celler, korridorer og i forhørslokaler. Noen menn holdt på å åpne tre massegraver i gården. De var fylt med lik. Familier gikk gråtende omkring får å finne sine kjære. Jeg husker en

liten, kraftig bonde bære liket av sin datter.

Verst var det i Zamarstyniv-fengslet, som jeg hadde forlatt to måneder tidligere. Derfra kom ikke en levende fange ut. Man fuktet lommestørklær med vann og holdt for nese og munn. Mange forsøkte å trenge ned i kjellerne for å finne sine kjære. De fleste måtte oppgi dette.

Over 3.000 ble myrdet i Zamarstyniv-fengslet, cirka 2.000 i Loneki-fengslet, ca. 1.000 i Jakhowitz-fengslet. Ingen har tall på antallet av myrdede i Brygitki-fengslet. Noen mener 3.000, andre flere. Vi har regnet ut at vi var ca. 10.000 i Brygitki, da krigen brøt ut. Hvor mange de har greid å kjøre ut i skogene i løpet av de fem dager, vet man ikke. Gravene ble senere oppdaget der, men oppgraving ble oppgitt. De døde måtte forbli i fellesgravene.

Vinduer og dører ble murt igjen i Brygitki- og Zarmastyniv-fengslene og alt dekket med jord. Stanken i de tilstøtende gater var motbydelig i lang tid. Det ble jødernes skjebne å fjerne likene i kjellerne vinteren 1941-/42. Da var jo tyskerne herrer i Ukraina.

NKVD, det hemmelige politi (forløperen for KGB), hadde lagt stort arbeide i å skjule deres masse mord på 15.000 polske offiserer i Katyn-skogene i april 1940. Men det lyktes dem ikke å skjule udåden i juni 1941, (Forts. side 7)

Utlendingsloven må revurderes

Av Frantz Holm, Skudeneshavn

Stadig flere og flere spør. Når har Stortinget fått mandat av folket til å vedta at Norge skal være et innvandringsland? Spørsmålet har over hodet ikke blitt forelagt det norske folk. Politikerne gjør i realiteten alle mulige krumspring for å hindre at folket skal kunne uttale seg i dette spørsmål.

I stedet har Stortinget latt seg villed av pressgrupper til å vedta en Utlendingslov som vil bety dødsstøtet for Norge som nasjon dersom en ikke innser at det er «tvingende nødvendig av samfunnmessige hensyn» å endre både lover og politikk. Men i stedet for å vedta lover og forskrifter som kan hindre en folkevandring fra u-land til Norge, har politikerne lagt forholdene

til rette for at dette skal kunne skje!

Vi frykter at norske politikere, i dag som i 1940 ikke ser alvoret i situasjonen — før det er for sent!

Frustrasjonen og harmen over politikerne som uten hensyn til folket lar denne utviklingen fortsette, er voksende.

Det hersker alminnelig enighet i den norske befolkning om å yte nødhjelp. Norge yter i forhold til folketallet mer enn noe annet land til u-hjelp og nødhjelp. Det er dypt urettferdig overfor et folk som yter så mye til slik hjelp at de også skal ofre sitt land, sin identitet og integritet som nasjon. Det eksisterer ingen «internasjonale forpliktelser» for noe land å gjøre det.

Vi vil innstendig oppfordre alle politikere til å ta sitt ansvar for å ivareta det norske folks vitale interesser alvorlig. Utlendingsloven og forskrifter må

snarest tas opp til revisjon med sikte på å skape lover og forskrifter som hindrer et nasjonalt selvmord, både økonomisk, politisk og kulturelt.

Redaksjonens kommentarer:

Vi noterer oss med gru den rabiate og hensynsløse, helt perspektivløse rasisme som flommer mot oss fra ovenstående illevarslende innlegg som er klipet fra Morgenbladet 11/12-92. Fysj og fysj. At vi allikevel åpner våre spalter skyldes det merverdige forhold at en flerhet av norske borgere deler denne suspekerte oppfatning — og tross det ikke føler seg som rasister. Kan det skyldes at begrepet ikke er definert og derfor kan brukes til så mangt? Hvis noe organ skal stoppes etter dette, må det bli Morgenbladet. De tok jo ikke avstand, engang.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansvar. redaktør:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontorlidel: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Mandag, tirsdag og torsdag kl. 11—15.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 220,-).

Giro: Post 0808.5164504. Bank 6063.0501248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.

Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.

ISBN 0802-9652

Status og budsjett

Et år er lagt bak, og et nytt har allerede meldt seg med sine krav og utfordringer. Status skal gjøres opp — hvis det er mulig. Nyttårsbetraktninger skal helst være som et regnskap med en oppgjort status, men også med et budsjett som innebærer firmaets vyer plassert i en realistisk ramme.

For vår sak har året vært positivt i forhold til realistiske forventninger. Både INO og Folk og Land har fått en oppmerksomhet som vel overstiger det forventede. Vi har en lei sak med NRK i forbindelse med vår venninne Helle F.s. besøk. Det er behandlet i F&L ved et par anledninger og er kommentert av Storlid, Olstad m.fl. Senest hadde Hans Fredrik Dahl en helside i Dagbladet 9/12-92 hvor NRK blir sterkt kritisert for bl.a. TV-innslaget om «vår støtte til nynazistene». Professor Dahl er også kommet ut med bind II av sin Quislingbiografi. Den vekker stor oppmerksomhet og har ført til frisk debatt i media. Per R. Johansen har også fått betydelig omtale sammen med sin bok Frontkjemper. Positivt har også det faktum vært at det er oppslutning om vårt opplysnings- og oppryddingsarbeide ikke bare blant «våre egne», men blant en stadig økende skare forskere, mediafolk og unge med vitebegjær og selvstendige meninger.

Negativt og skremmende ved årsskiftet er å se hvor dyktig og suksessrikt marxistene har arbeidet med sin målrettede virksomhet. Igjen opplever vi hvordan politikere, intellektuelle og «arbeiderledere» lar seg benytte. Forsvaret kjører på sparebluss på tross av advarsler fra høyeste hold i det militære. Fra sine posisjoner som saksbehandlere på alle plan og i vårt utdannelsessystem som lærere og ledere har marxistene fortsatt en avgjørende mulighet for politisk og kulturell styring. Er vi på nytt inne i en mellomkrigstid? Skal oppløsning og likegladhet igjen føre ut i elendighet?

Det er et av våre håp for 1993 at det skal være mulig å få våre politikere med på å forvalte de mange milliarder (det sies bortimot 30 med stort og smått) som anvendes til u-hjelp, innvandring av alle slag og den opplæring som finner sted i forsøket på å tilpasse dem, på en slik måte at det kommer flere til gode på deres hjemsteder eller i nærheten av disse. Det må være galt å frakte noen få over lange strekninger og med store omkostninger til kvalitetsetableringer når millioner kunne vært berget med en bedre fordeling og administrasjon. Vi kan ikke se at det er fremtidspolitikk å flytte problemer. De må løses.

Et annet håp — på det lokale plan — er at arbeidet som gjennom nesten to generasjoner har pågått for å begrunne og formidle våre synspunkter, fortsatt skal gi resultater. Humanisten, professor dr. Johan Scharffenberg og den like humanistiske rettferdighetsforkjemper Martha Steinsvik ga oss en «flying start» som fortsatt forplikter.

Vi takker lesere, medarbeidere og bidragsytere for støtte i 1992 og ønsker dere alle ET GODT NYTT ÅR.

Mannen som ingen likte

Av Hans Olavsens

Berit Nøkleby:
Josef Terboven.
Hitlers mann i Norge.
Gyldendal 1992.

Om én ting er jøssinger og NS-folk enige: Terboven var ingen bra mann for Norge. Etter å ha lest Berit Nøklebys bok finner man imidlertid ut at han var en dyktig og bra mann for Tyskland. Ihvertfall på kort sikt. Han fikk på det nærreste hele Norge til å arbeide for Tysklands sak, men han greide ikke det som ville ha vært en seier på langt sikt, nemlig å vinne det norske folk for Tyskland. Til det var han alt for arrogant og utålmodig. En glatt rhinleder med hang til det pompøse var ikke egnet til å vinne nordmenns hjerter.

Det er en rekke av forfatterens problemstillinger som det kunne være interessant å ta opp, men jeg skal innskrenke meg til et par.

Forfatteren trekker den konklusjon at Reichskommisar og Reichskommissariat ble mindre aktivt og blandet seg mindre inn i den norske forvaltning etter re-

gjeringsdannelsen 1. februar 1942. Det var jo selvfølgelig det som var hensikten fra norsk side, og det er bra om det er sant. Men én ting er sikkert: Man fortsatte hardnakket å isolere oss fra omverdenen. Det gjaldt såvel forbindelsen til høyere kretser i Tyskland som i andre retninger. Selv har jeg følgende helt konkrete erfaring: Like etter regjeringsdannelsen i 1942 ble jeg bedt av Quisling om å reise til Helsingfors som NTBs korrespondent. Da i den hensikt at jeg skulle prøve å etablere kontakt med den finske regjering. Reichskommisariat lukket nok luntet. Jeg ble innkalt til G.W. Müller og foran et betydelig antall av hans medarbeidere ble jeg kryssforhørt. Resultatet ble et absolutt nei. Det kom aldri noen NTB-korrespondent til Helsingfors under okkupasjonen.

Heldigvis fantes det hull i systemet. Som Nøkleby såvidt er inne på, var den del av Reichskommisariat som kaltes Einsatzstab, langt mer imøtekommende. De folk som satt der, var oftest ikke utpekt av Terboven, men av sine respektive organisasjoner i Tyskland, som de da

også følte seg mest knyttet til. Hitler-Jugends representant i Einsatzstab skaffet meg således med støtte fra Reichsjugendführung ubegrenset adgang til å reise mellom Tyskland og Norge i 1942 og 1943. Jeg benyttet meg av muligheten et dusin ganger og kunne på den måten bl.a. opprette forbindelser med en rekke nasjonale ungdomsorganisasjoner og også utføre annet nyttig arbeide.

Det er tydelig at Nøkleby ikke er særlig begeistret for Quisling. Hun forsøker stadig å gjøre ham mer eller mindre ansvarlig for ting man hittil har gått ut fra at Terboven helt og holdent sto bak. I de tre tilfeller jeg kan kontrollere henne, kan hun imidlertid ikke ha rett.

Nøkleby mener bl.a. at det var etter Quislings ønske at Terboven under statsakten gikk til et voldsomt angrep på Berggrav. Maria Quislings dagbok forteller imidlertid at Quisling da han kom hjem om kvelden, var rasende nettopp på grunn av Terbovens tale.

Det antydes videre i boken at Quisling på forhånd hadde gitt

(Forts. side 7)

En ny ungdomsbevegelse?

Av Bjarke

Hans Olavsens har i nr. 9. av Folk og Land et meget interessant innlegg om hvordan man i dag kunne opprette en ny organisasjon for all ungdom mellom ti og atten år. Som vel en av de yngste leserne av denne avisen føler jeg meg forpliktet til å gi mitt syn på denne idéen. Faktisk har jeg selv vært inne på tanken om det hadde vært mulig å starte en ny ungdomsorganisasjon. Den norske ungdommen — spesielt de som bor i byene — holder på å bli ødelagt av rusmidler, fremmed kulturpåvirkning og en feilrettet satsing på barn og ungdom fra våre myndigheters side. Kontakten med andre generasjoner er for de fleste svært liten. Foreldrene arbeider hele dagen, og besteforeldre og annen familie bor ofte langt unna barnas hjem.

Å opprette en norsk ungdomsorganisasjon som ville gi ungdommen innføring i det kristne verdisyn og norsk kultur og historie, samt at den kunne ta seg av de unges fysiske fostring og å hjelpe dem i deres sosiale prosess, ville ideelt sett være det beste. Selv hadde jeg nok utvilsomt deltatt aktivt i en slik organisasjon hvis den hadde eksistert. Men jeg tror ikke at

det i dag vil være mulig å opprette en slik bevegelse. Vårt land har nok dessverre tatt imot så mange personer med annen rase- og kulturbakgrunn at vi antakelig ikke kan ha en organisasjon som prøver å ta vare på vår egenart og religiøse tro. Selv om vi hadde greid å stable på beina en slik bevegelse, er det trolig at den ikke ville ha blitt det vi opprinnelig hadde håpet

på. Dessuten ville grupper som Afrodite og Blitz uten tvil forsøke å ødelegge for oss.

Likevel kan vi ikke se helt bort ifra at en slik nasjonal bevegelse, som ganske sikkert ville ha redusert mange av våre ungdomsproblemer, kan fungere i vårt samfunn. Et av mine største ønsker ville bli oppfylt hvis vi på denne måten kunne redde vår norske ungdom.

Spillet bak kulissene

Av Balder

I forbindelse med min artikkel med ovennevnte tittel i Folk og Land nr. 8/92 forteller en leser følgende:

En stund etter den ulykkelige unntagelsestilstanden i Trondheim arbeidet tyskerne med planer om unntagelsestilstand og gisselskytting også i Nord-Trøndelag, dette på grunn av sabotasjehandlingene som hadde forekommet. Da dette ble kjent i NS-kretser, ga NS fylkesstyre i Nord-Trøndelag enstemmig beskjed om at de ville legge ned sine verv og opphøre med all politisk virksomhet dersom tyskerne gjennomførte noe slikt. Tyskerne bøyde av — det ble

ingen unntagelsestilstand. Min informant fikk godskrevet seg dette da dommen over ham falt under «landssvik»-oppgjøret.

Et glimrende eksempel på «spillet bak kulissene»!

En annen leser, NS-mann fra 1933 og redaktør i en avis i en mindre by under okkupasjonen, forteller følgende historie:

En dag han kom ned i trykkeriet, var det nettopp kommet beskjed dit fra byens nye Ortskommandant om at et korrekturtrykk av avisen måtte sendes ham til forhåndssensur før man fikk lov til å trykke den. Av frykt for hva Ortskommandant kunne finne på å gjøre, var personalet innstilt på å etterkomme

(Forts. side 6)

Et sakkyndig svensk syn på «landssvik»-oppgjøret

Forts. fra forrige nr.

Forvaltnings-tjenestemennene fortsatte å fungere og må derved ha gitt almenheten den oppfatning at et samarbeid i det minste ikke var lovstridig. Uten tvil medførte også den norske innflytelsen i forvaltningen fordeler for befolkningen. Når det tredje stadium tok til, er vanskeligere å si. Høyesterettsdommernes embetsnedleggelse og den Quislingske statsakt er to påtagelige fakta. Det ser imidlertid ut til at den tiltagende norske holdningsendring hadde en viss samtidighet med at Sovjet-Russland kom med i krigen og krigslykkens omskiftning. Men noen endret folkerettslig karakter kunne ikke okkupasjonen derved få. Vurderingsnormene har også vært forskjellige med hensyn til dem som deltok i rettsstridig og utilbørlig ervervsvirksomhet, slik at f.eks. arbeidere og underordnede funksjonærer kunne gå fri for straff, høyere overordnede derimot ikke. Etter prinsippet om likhet for loven skulle straffbarheten være den samme, selv om straffutmålingen kunne falle forskjellig ut. Som følge av nevnte ulike syn unngikk «tyskerarbeiderne» i et antall av 150.000 til 250.000 — oppgavene er noe forskjellige — tap av stemmerett. Det synes ikke utelukket at denne forskjell har en indrepolitisk forklaring.

V

(Dette kapittel behandler nærmere det syn som forfatterne mener må legges til grunn ved vurderingen av den behandling som svenske statsborgere fikk under etterkrigsoppgjøret i Norge, og medtas derfor ikke her.)

(Det som foran er gjengitt, er en ordrett oversettelse av Institutets sammendrag av selv utredningen. I det etterfølgende gjengir man — likeledes ordrett — visse deler av utredningen i sitatform):

«At ukvalifisert («passivt») medlemskap i en politisk organisasjon, Nasjonal Samling, eller utøvelse av vanlig næringsvirksomhet — la det være med okkupasjonsmakten som avta-ger — ikke i og for seg kan innebære landsforrædersk bistand til fienden, må være åpenbart. I Hjemmefrontkomiteens motiver til den prov.anordn. av 1944 uttales at de i strlrs. §§ 86 og 98 fastsatte frihetsstraffer var «altfor strenge for de aller fleste av de overtredelser det nå er tale om», og at minimumsstraffen på 3 år i § 86 «vil gjøre bestemmelsen uanvendelig på flesteparten av de handlinger som det ville være ønskelig å ramme.» I den kommentar til den prov.anordn. av 1944 som er utgitt av Solem — en av landssviklovgivningens opphavsmenn — angis som grunn for anordningen at det under okkupasjonstidens forløp «viste seg nødvendig å supplere straffelovgivningen.» og han fremholdt at «det ble nødvendig å utbygge lovgivningen videre med mere effektive restriksjoner overfor landssviklerne.» Han tilføyer at kompletteringen ikke kunne utstå til etter frigjøringen, dels på grunn av forbudet mot lover med tilbakevirkende kraft, dels av rent preventive grunner.

Sett i sammenheng viser disse uttalelser at et av landssviklovgivningens formål var å få i stand en utvidelse av det straffbare område. Solems henvisning til Grunnlovens forbud mot retroaktiv lovgivning som et tilskynnende motiv, blir meningsløs ifall landssvikshandlingene allerede var omfattet av § 86. Uttalelsen må forutsette at uten landssviklovgivningen måtte de nevnte handlinger ansees straffefri. Selve den omstendighet, at man ikke nyttet straffelovens betegnelse «landsforræderi», men fant å burde bruke et nytt uttrykk, «dandssvik», tyder ytterligere på at omhandlede gjerninger ikke kunne innføres under landsforræderibegrepet. Hva her er sagt innebærer ikke at ikke anvendelsesområdet for landsforræderibestemmelsene og

for landssvikanordningen delvis skulle kunne falle sammen, slik at grensen mellom dem ble flytende, men det leder uvilkårlig til den konklusjon at de ikke helt falt sammen. Landssviklovgivningen medførte i større eller mindre utstrekning en kriminalisering av handlinger som man antok ikke kunne rammes av straffelovens bestemmelse om landsforræderi.

Det er imidlertid påtagelig at den landssvikerske handling — sannsynligvis på grunn av grunnlovsforbudet mot lover med tilbakevirkende kraft — i den prov. anordn. av 1942, med hvilken den prov. anordn. av 1944 i hovedsaken stemmer overens, er beskrevet som om den falt inn under forræderibestemmelsen, f.eks. medlemskap i Nasjonal Samling, i nazistisk

hird eller i «annen organisasjon som yter fienden bistand eller som medvirker hertil.» Man går derved ut fra det som skulle bevises, nemlig at medlemskapet i og for seg innebærer bistand i råd eller dåd til fiendens krigshandlinger, og foregriper på den måte den tolkning av straffeloven som normalt tilligger domstolene. Den fremgangsmåte å (Forts. side 7)

Nasjonal Samling forut for sin tid?

Av Marna Melsom Pedersen

På C. Huitfeldt Forlag A/S er det kommet ut en meget interessant bok av Anne Moir og David Jessel: «Hjernen», med undertittel «den store forskjellen på mann og kvinne». Den peker på forskningsresultater som viser at jente- og guttefostre alt fra ca. 6 ukersalder begynner å utvikle forskjellig organiserte hjerner.

På denne tiden begynner guttefostrene å utskille hormoner i en grad som siden bare kan sammenliknes med hva som skjer i puberteten. Hvorfor? Kjønnsmodne og forplantningsdyktige vil de jo ikke bli på mange år ennå. Jo, det overraskende svaret er, at dette skjer for at hjernen skal avvike fra den ellers normale utviklingsprosess og bli en spesielt organisert guttehjerne.

Nå kan mye skje underveis, både for jente- og guttefostre, det kan være større eller mindre avvik i den genetiske koden, eller fosteret kan via sin mor bli tilført hormoner eller hormonlignende stoffer, som avhengig av tidspunktet, vil gi en hjernestruktur som avviker fra det normale. Ikke uten grunn er leger begynt å bli mer tilbakeholdne med å gi medisiner til svangre kvinner. Men hva med all medisineren innen jordbruk og oppdrettsnæring? Kan den eksplosjon vi har sett når det gjelder seksuelle avvik, kriminalitet og især alle voldsforbrytelser, og den hjerteløshet, omsorgssvikt og likegyldighet som preger nåtidens forhold mellom voksne og barn, skyldes hjerneskader allerede i mors liv?

I så fall skal i hvert fall ikke moderne teorier om at alle er like og vil utvikle like egenskaper under like miljøbetingelser, gjøre saken bedre. ABCer som forteller at far sitter hjemme og strikker, mens mor er gått på boksekamp med venninnene, kommer ikke til å endre barnas medfødte interesse-områder. Heller ikke vil farspermisjoner i spebarnstiden gjøre far til en like god mor. En annen sak er selv-

sagt, at individuelle forskjeller kan gjøre at noen menn er bedre skikket enn enkelte kvinner til å ha omsorg for andre. Men det er unntagelsesvis. Og en ting er sikkert. Å bytte om fars- og mors-rollen vil ramme barna hardest.

Ettersom jenter og gutter har forskjellig organiserte hjerner vil de også lære på forskjellig vis. Jenter lærer best sammen med venninner. De lærer gjennom menneskelig kontakt og ved å lytte til en lærer(inne). Gutter lærer best ved å se og iakttå og prøve seg frem og konkurrere. Som voksen vil mannen ha vanskelig for å tolke andres følelser, og kroppsspråk, være mindre intuitiv og mere aggressiv, konkurranseinnstillet og ærgjerrig, mer saklig, mindre personlig og mer interessert i sex enn i kjærlighet. Han vil ha mer matematisk forståelse og romsans. Kvinnen vil først og fremst være interessert i mennesker og menneskers forhold til hverandre, ha verbale ferdigheter og evner, og lett for å tyde andres kroppsspråk og måten ting sies og gjøres på. Hvis begge er like kvalifiserte for en jobb, vil mannen vinne fordi han er mer ærgjerrig og egoistisk. Kvinnen vil gi etter for fredens skyld.

Men les boken selv. Den er meget tankevekkende for begge kjønn. En konklusjon må være at kvinnen først og fremst, og som hun også selv er mest interessert i, har sin hovedoppgave som mor. Mannen som hjemmets forsørger og forsvarer.

Det venstre-orienterte kvinneopprøret er derfor dømt til å mislykkes fordi det, som så meget innenfor den marxistiske filosofi, er i strid med naturlovene. Nå kan man selvfølgelig mislike visse sider ved naturens lover, selv om man ikke uttrykker det like krasst som jøssingen jeg diskuterte med i en annen forbindelse, som sa det slik: «Naturlover, det er jo rene skjære nazismen».

Enten han nå hadde rett i det, eller ikke, så er det et faktum, at enten vi liker dem eller ei, så er de og vil alltid vedbli å være, så lenge vi er til i denne verden,

rammen om våre liv. At vi erklærer naturlovene døde og avskaffet, vil ikke forandre dem, men om vi ignorerer dem vil de sparke bena under alle våre anstrengelser med hensyn til å oppnå det vi egentlig ønsker. Men om vi godtar dem, og bruker vår fornuft innenfor de gitte betingelser, kan vi kanskje oppnå det vi vil likevel. Tross alt eksisterer det flymaskiner til tross for at naturen aldri har villet gå på akkord med hensyn til tyngdeloven.

I Nasjonal Samlings programpost nr. 20 står det: «Familien og heimen vernes. Aktelsen for kvinnens virke i heimen og for morskallet høyenes. Politisk, rettslig og yrkesmessig likestilling mellom mann og kvinne. Barnetrygd gjennomføres og folketrygd for gamle og uføre.» Ikke likhet mellom mann og kvinne, men likeverd, er det ikke det vi egentlig ønsker oss enten vi er av hun- eller han-kjønn? Or rett til å leve i overensstemmelse med våre iboende egenskaper bare moderert av de krav et ordnet samfunn må sette av hensyn til helheten.

At vårt program også her står folkeønsket nærmere enn det nåværende demodiktatur, kunne vi se i TV-programmet hvor mødrene kunne ringe inn og si sin mening om offentlige barnehager og utearbeidende mødre kontra tilsvarende støtte til å være hjemme og ta seg av barna sine selv. I det hele tatt har disse TV-programmene vist et enormt gap mellom vårt demodiktatur og folkeviljen.

Dersom våre styresmakter ville begynne i den riktige enden og lære seg å respektere naturens lover, ville også økonomien bedre seg. Ikke bare fordi det også eksisterer spesielle naturlover på det økonomiske område, som f.eks. at det er dårlig økonomi å gi bort penger man ikke har, men må låne i dyre dommer, men også rett og slett fordi så meget annet ville ordne seg selv, og samfunnet bli billigere i drift, hvis ulempene ved å leve i strid med naturlovenes betingelser kunne opphøre.

Det originale hjørnet

... ligger han enn i støvet.
Ode til den rettferdige.

Han bruker sin penn som sviende svøpe
Han svinger den jevnt og trutt
For ingen synder skal ustraffet løpe
Men følges til siste slutt
Dernest barn inntil fjerde ledd
Så er skjedd

HaWa

Av P. O. Storlid

Konfliktfylte allianser

Om Nasjonal Samlings tofrontstrid

Siden Platons dager består i vår vesterlandske kultur en dominerende tendens til å tenke i motsetninger, og aller helst i klart oppstilte motsetningspar. Det får være filosofenes sak å vurdere fordelene og ulemper ved denne generelle tankemodell innen filosofien. Overført til politikk og historiebetraktning — som i denne sammenheng ikke var Platons anliggende — har den sine åpenbare svakheter. Man kommer ikke ut over en form for grovsortering som i praksis overforenkler eller helt misdanner bildet av virkeligheten, slik den i en gitt situasjon forelår. Det er nok å minne om det skjematisk «demokrati mot diktatur»-riss som for noen kanskje fremdeles er bildet de sitter igjen med av 2. verdenskrig. Men hvor altså det demokratiske Finland befant seg på «diktaturets» side, og Stalins Sovjetunion befant seg i den «demokratiske» leir. Av en slik virkelighetsoppfatning blir ved nærmere betraktning bare oppfatningen igjen, løseveit fra den virkelighet den angivelig skulle gjenspeile. Virkeligheten er alltid nyansert. Derfor også komplisert.

Disse betraktninger gjelder også for verdenskrigens lokale variant, okkupasjonsårene i Norge. Her møttes, i alle fall inntil de seneste år, en gjengs forestilling om «tyskerne og NS (eller «nazistene») mot de allierte og «de gode nordmenn», hvor disse siste, forhøyet til begrepet «den norske stat», uten videre plasertes som en av de allierte. Men riktignok hverken var eller

ble denne norske stat noengang «alliert».

Nøyer man seg med en slik grovsortering, går helt vesentlige nyanser tapt. Den gjør propagandistenes oppgave lett, og er i seg selv langt på vei en frukt av deres iherdige innsats. Men den gjør orienteringen i virkeligheten vanskelig. For i overforenklingen forsvinner de forskjellige og tildels helt motstridende mål som på begge sider motiverer de handlende. De seiende kan så til slutt i sin historieskrivning fremstille konfliktens utgang som det godes seier over det onde, idet de i denne slags krøniker bedømmer seg selv ut fra virkelige eller foregitte edle mål, og motstanderen ut fra virkelige eller påståtte feil og forbrytelser. Slik blir bildet enkelt. Det har bare den feil at det ikke gjengir den angivelige original.

I vårt norske tilfelle dreier det seg under overflaten, og på begge sider, om mennesker og organisasjoner som for anledningen dempet eller helt skjulte sine innbyrdes motsetninger, men slett ikke tenkte på noen varig borgfred seg imellom. Foreløbig gjaldt på begge sider det overordnede mål, som var å bidra til seier i krigen for den part man selv støttet. I alle fall måtte man i sin propaganda gi inntrykk av at dette var den alt overskyggende hovedsak. For Nasjonal Samling, personifisert i Vidkun Quisling, var det i Norges og Europas interesse at Tyskland vant krigen, idet man i motsatt fall regnet med at Sovjetunionen og dermed bolsjevis-

men ville underlegge seg verdensdelen og utslette Europas kristen-humanistisk betingede kultur og livsform. Å bidra til å hindre dette var for de fleste på denne siden utvilsomt viktigere enn å fremme en tysk seier og derved sannsynlig dominans i Europa. Men «nyordningen» med slikt fortegn fortonet seg, når det altså måtte velges, for dem som langt å foretrekke fremfor det bolsjeviske alternativ. Så langt kan det regnes med at den indre NS-enighet rakk.

Som renommerte historikere i de siste år har påvist, rakk den ikke lengre enn akkurat dit. Den «storgermanske» ide hadde sine talsmenn. For dem var nasjonalstatenes tid forbi, og en «rasesamling» fortonet seg som vårt århundres naturlige fortsettelse av forgangne tiders nasjonale samlingsverk. Disse «storgermanere» var avgjort et heller lite mindretall, og må ikke oppfattes som opportuniste eller lakeier for tysk maktutøvelse. Etter slike lønner det seg bedre å lete utenfor enn i Nasjonal Samling. Noe «storgermanske» i denne mening var det ikke ved Quisling og det store flertall av NS-folk. De samarbeidsbestrebte han gjorde seg til talsmann for, var heller en forløper for det De Gaulle senere kalte «Fedrelandenes Europa» basert på nært samarbeid mellom likeverdige nasjonalstater, og et av hans viktige anliggende (se f.eks. utkastet til «Europa-pakt») var nettopp å få med seg inn i nyordningens Europa de nasjonalstater vår verdensdel består

av. Hans paktutkast inneholder en sinnrik konstruksjon for å garantere de små mot den eller de stores dominans. Foreløbig gjaldt det for Quisling å sørge for at Norge kom ut av krigsårene med minst mulige tap av liv og verdier. Dette hadde til nødvendig følge det nå velkjente motsetningsforhold mellom ham og okkupasjonsmakten personifisert i Reichskommissar Terboven. Han kom derfor til å befinne seg i en konstant tofrontstrid mot de hjemlige og London-dirigerte motstandskrefter på den ene side og de tilsynelatende «kamerater» på Terbovens kant.

Riktignok var okkupasjonsmakten langt fra bare Terboven. (For divergerende tyske oppfatninger av krigens og fremtidens Europa kfr. Balders «Maktspillet bak kulissene» i F&L nr. 8). Her skal bare minnes om at Krigsmarines folk i Norge, i første rekke generaladmiral Boehm, sto i sterk motsetning til Terbovens Gauleiter-politikk. Overfor instansene i Berlin forsøkte Boehm forgjeves å virke i retning av en innskrenkning av Reichskommissars maktfylde og imøtekommelse av Quislings krav. Hans øverste sjef, storadmiral Raeder, delte hans synspunkter. I tillegg kommer de ytterligere divergensen på tysk side som er behandlet i anførte artikkel. Quisling kunne til tider dra en begrenset nytte av disse.

Er bildet altså temmelig mangfoldig på denne side, er det det ikke mindre på den annen. De store allierte hadde høyst forskjellige krigsmål, men ingen

av dem innviet Nygaardsvold — eller andre eksilregjeringer i sine storpolitiske vyer, som regel ikke engang i de militære overlegninger som direkte angikk deres hjemland. Det normale var at de først fikk høre om militære aksjoner mot f.eks. norske mål etter at de var gjennomført.

Også på den norske side forelå markerte meningsforskjeller. Innen eksilregjeringen var det sterke divergensen mellom to fløyer representert av Koht og Lie. Koht holdt fortsatt på at Norge var en nøytral stat og måtte forbli det, mens Lie omgikk med tanker om en allianse ikke ulik det NATO siden ble. Både for denne idé og til utmanøvreringen av Koht søkte han underhånden britisk støtte. Men også etter at det var lykket å få satt Koht utenfor, forble Norge allianseløst. (Den ofte omtalte militæravtale var ingen allianseavtale.)

Ikke nok med disse interne eksilstridigheter i London: Den heller diffuse «hjemmefront» representert ved «Kretsen» i Oslo inntok i alle fall i de første år en helt avvisende holdning til førkrigstidens politikere. Denne krets skaffet seg endog ved en anledning et responsum fra de avgitte høyesterettsdommere gående ut på at funksjonstiden for Stortinget var utløpt 9. april. Den tilskitete konsekvens av dette ville være at heller ikke Nygaardsvolds regjering kunne fungere etter fiendtlighetenes opphør. Det dreier seg rett og slett om et forsøk på selv å gripe (Forts. side 6)

MÅNEDENS PERNILLE

Forsinket informasjon

Da det som følger inneholder en bekjennelse, bør jeg vel også først bekjenne at jeg blir olmdersom jeg blir vekket like etter at jeg har sovnet.

Det følger en ulempe med jobben min, nemlig den at den til tider er forbundet med mange overtidstimer. Kvelden, som jeg skal berette om, var også befengt med en del slike, ja, så mange at jeg først var hjemme i nitiden.

Lysten til søvn bragte jeg med hjem, og etter at jeg hadde fått i meg litt mat direkte fra kjøkenbenken, etterlot jeg en lapp til min ennå ikke hjemkomne datter med bønn om å være stillfarende ved hjemkomsten, og krøp til køys. Det tok litt tid før jeg sovnet for jeg lå og tenkte på hvordan jeg best skulle planlegge neste dag, som jeg visste også ville bli lang og stressende. Jeg hadde følelsen av bare å

ha sovet noen minutter da banking på døren til soveværelset mitt fortalte, at Gullet var kommet hjem og hadde ignorert min bønn om ro. Jeg fikk imidlertid dårlig avløp for min ergrelse, for hun avbrøt meg med et avvæpnende: «tilgi meg at jeg vekker deg, men det er noe jeg absolutt må bekjenne».

«Hva da?» spurte jeg i et helt annet tonefall. Hun tente lyset og satte seg på sengekanten min etter først å ha giitt meg et kyss på kinnet.

Da jeg reiste meg halvt opp på albuen, så jeg at hun hadde et par avisutklipp i hånden. «Ja, nå skal du høre», sa hun, «det var jo min oppgave å være utklipper av stoff som jeg antok kunne interessere deg fra Arbeiderbladet i november og desember. Jeg mener at jeg skjøttet oppgaven samvittighetsfullt, men hvordan jeg har klart å forlegge disse to

utklippene, som jeg sitter med i hånden, vet jeg ikke. Jeg fant dem som bokmerke nettopp nå i et oppslagsverk, som jeg skulle finne frem noe i».

«Og du syntes utklippene var så viktige at du måtte vekke meg», sa jeg.

«Ja», svarte hun, «og så sover du enda bedre etterpå for det dreier seg om noe som antyder brann i rosenes leir».

Nå var jeg lys våken, og ba henne komme til saken uten kunstpause.

«Du husker jo sikkert», fortsatte hun, «at en viss Hans B. Myhre, han som blant annet fabulerte om Quislings angivelige diett, konjakk og nøtter, i et intervju berettet at han fant utkastet til Quisling brev i forbindelse med hans ønske om å bli prest i Fyrresdal etter krigen. Ennvidere at samme Myhre berettet at han hadde fått munn-

kurv av Annæus Schjødt, aktor i hekseprosess mot Quisling og måtte holde dette for seg selv, slik at Quislings forsvarer ikke skulle få kjennskap til det. For hvis han fikk det, ville forsvareren kunne benytte det som bevis på at Quisling var sinnssyk, og da kunne de ikke dømme ham til døden.»

«Jeg husker det intervjuet,» innskjøtt jeg.

«Så kom Annæus Schjødt junior, som synes å nyte sitt otium i utlandet, i november med et innlegg i Arbeiderbladet. Det er utklipp av dette jeg har her i hånden. Han skriver at det som Myhre forteller ikke er i samsvar med sannheten. Hans far var en rettskaffen mann, skriver han, og Myhres hukommelse må svikte når han kommer med en slik påstand. I den forbindelse henviser han også til det stenografiske referat av prosess-

sen mot Quisling som bevis.»

«Det er en på jobben», avbryter jeg henne, «som pleier å si når noe litt utrolig fortelles, at man ikke skulle tro at det var sant. Jeg tror jeg benytter samme uttrykk.»

«Men nå kommer rosinen i pølsen», fortsatte Gullet. «Naturligvis kommer Myhre med et motinnlegg, og hør nå hvilken setning som avslutter dette.» Hun leste opp fra det andre utklippet, og det med vekt på hvert ord: «Min hukommelse svikter meg neppe akkurat i denne saken.» «Punktum,» tilføyet hun.

«Kommentarer er vel overflødige,» sa jeg, «men jeg lurer på hvordan vedkommende, som bragte hans beretninger i bokform føler det etter å ha lest dette. Men du er fullstendig tilgiitt at du vekket meg, og takk for at du gjorde det.»

Pernille

Dømt etter Moseloven

Av O. Nygaard

Kristelig Folkepartis stortingsrepresentant herr Lavik messet fra Stortingets talerstol: Landsvikene skal dømmes i henhold til Moseloven. Vi takker og bukker for at vi fikk rettsstaten tilbake på en så betryggende

måte.

Selv ble jeg altså dømt etter Moseloven og biskop Berggravs «Folkedommen over NS» da jeg var atten år gammel.

Det hele minner svært om rettsforholdene i muslimske land. Også der er presteskaperet øverste domsmyndighet.

Hva med krigsbarna . . .

(Forts. fra s. 1)

mokrati og menneskerettigheter, omfordes til å dekke erstatningen til de borgere av eget land som er blitt rammet av den politikk som er blitt ført i Norge på dette feltet. Kanhende bør «Innstilling fra Krigsbarnutvalget 9.7.—3.11. 1945» oversettes til engelsk til skrekk og advarsel for FN-organer som arbeider for menneskerettighetene på Balkan og i Baltikum og til nytte for regimer som trenger en ideologisk overbygning over sin «etniske rensing»?

Spillet bak . . .

(Forts. fra s. 3)

anmodningen. Redaktøren var av en helt annen mening. Uten noe medbragt korrekturtrykk oppsøkte han Ortskommandant og meddelte ham høflig at han ikke hadde noe med å forhåndssensurere byens avis. Tyskeren ble rasende, men måtte bøye seg for redaktøren. Det er vel nesten unødvendig å si at redaktøren etter dette ble meget populær blant sitt personale.

Ja, slik var det «tyskerlakeiene» opptrådte.

Skyld og ansvar . . .

(Forts. fra s. 8)

nytteløst av. Offiserene advarte mot de farer for landet som de som fagmenn så».

Daværende oberst Otto Ruge påpekte i et foredrag 4.10.37 i Oslo Militære Samfunn at utgiftene til utdanning av en soldat i Norge lå under halvparten av hva man investerte i Danmark. Og, tilføyde Ruge: «Det er som kjent ikke meget».

Sjefen for 6. divisjon, general Fleischer, sa i en 17. mai-tale på nasjonaldagen i 1940: «Som vi alle vet har vår forsvarsevne planmessig vært brutt ned i mange år. Vårt militære nederlag har vært forberedt av oss selv».

Under et hemmelig stortingsmøte 3. mai 1939 sa Sven Nielsen (H) bl.a.: «... kommer våre avdelinger til å stå like overfor en moderne utstyrt fi-

ende, med den utrustning vi har i dag, da blir det i mange tilfeller våre soldaters lodd enten å la seg meie ned eller ta flukten. Å sende vår ungdom i kamp uten øvelse, uten forsvarlig utstyr, det er intet mindre enn en forbrytelse, og ansvaret faller på dem som har sittet i Norges Storting».

En varm forsvarsvenn, fylkesmann Ingolf Christensen karakteriserte «kamp ved I.R. 3 som det rene barnemord» (Overskrift i Morgenbladet 18.9.-47).

I undersøkelseskomiteens innstilling kan man lese bl.a. «Som helhet kan en si at Regjeringen var pasifistisk. En av de fremste ledere i avrustningspolitikken, Monsen, var forsvarsminister».

Og, NB!, iflg. samme innstilling: Norge hadde ammunisjon bare til 3 slagdagers behov. Om det under slike forhold var riktig å kaste landet ut i krig, får andre bedømme.

Nordlandsposten
19. mai 1992.

Konfliktfylte allianser . .

(Forts. fra s. 5)

makten i det konstitusjonell vakuum som derved var i sikte (De samme høyesterettsdommere hevdet siden den stikk motsatte oppfatning.) Denne hjemmefrontkrets hadde vidtgående planer for sin egen maktovertagelse via et «oppnevningssprinsipp» for lavere myndigheter ved okkupasjonsens slutt.

Derimot var London- og flertallet av Oslo-mennene i all hovedsak enige i sitt syn på den kommunistiske del av motstandsbevegelsen: Denne skulle holdes utenfor både sentralt og lokalt, og etter evne bremses og motarbeides. Det sier seg selv at nettopp kommunistene med alt sitt pågangsmot og offervilje — men også hensynsløshet overfor sivilbefolkningens interesser — hadde mål for sin kamp som ikke på noe annet punkt falt sammen med de andres enn i det felles ønske om Tysklands nederlag. *Det Norge og det Europa de så frem til, var det som i de første etterkrigsår ble realisert i Sentral- og Øst-Europa.*

På begge sider bekreftes altså den gamle erkjennelse at allianser bare sjelden beror på felles

mål utover nettopp det å slå en felles fiende. Blir denne fiende slått eller utspiller på annet vis sin rolle som fiende, forsvinner normalt også den allianse han hadde imot seg. Som skjedd i verdens og vårt eget tilfelle.

Folkeavstemninger . . .

(Forts. fra s. 8)

velgerne egentlig vil. Ellers gir de alt for ofte blaffen i folkeviljen. Folkeavstemninger som dette kunne også kombineres med oppløsningsrett. For eksempel kunne regelen være at det ble skrevet ut nyvalg dersom et storting tre ganger fikk folkeavstemningsresultatet imot seg. Et simpelt flertall ved en folkeavstemning bør være bindende. Noe annet ville jo bare bety at vi innførte mindretallsstyre i dette landet.

Om noen år når forhandlingene er fullført, får vi en folkeavstemning om en eventuelt tilslutning til EF, og bra er det. Men det er flere andre saker som folket burde si sin mening om allerede før det. Jeg tenker her særlig på innvandringspolitikken og er nokså overbevist om at dagens praksis er i strid med folkeflertallets syn. En annen avstemningssak burde det være om det skal være lov å avslutte statsbudsjettet med underskudd eller ikke. Mange føler en sterk uvilje mot å velte byrdene over på våre etterkommere. U-hjelpen burde folket også få si sin mening om.

Det er faktisk noen av våre politikere som interesserer seg for folkeavstemninger, så kanskje er det håp om en utvikling i den retning.

Et sakkyndig svensk . . .

(Forts. fra s. 4)

gi landssviklovgivningen skinn av å tydeliggjøre eller å fastslå gjeldende rett, innebærer med andre ord at lovgiveren — ved å knytte de herhen hørende bestemmelser til landsforræderbestemmelsen — ad en omvei søker å påvirke fortolkningen og derved i realiteten gir landssviklovgivningen karakteren av ny straffelovgivning med tilbakevirkende kraft.

Eksilregjeringens lovgivning innebar imidlertid ikke alene en kriminalisering av handlinger som tidligere ikke var straffbare. Den innførte også forskjellige straffeskjerpelser. Således skulle ifølge den provisoriske ordn. av 1941 dødsstraff kunne anvendes på de i straffelovens kap. 8 og 9 nevnte forbrytelser, for hvilke det tidligere bare kunne idømmes inntil livstidstraff. «Tvangsarbeid» skulle kunne tilmåles istedetfor

hefte og fengsel, og videre innførtes evigvarende rettighetstap. I 1942 innførtes «tap av almen tillit» og straff i form av bøter inntil 1 million kroner. Selv denne begrensning ble tatt bort i 1943. Før hadde straffelovens bøtemaksimum vært 10.000 kroner. Konfiskasjonsadgangens utvidelse til å omfatte indirekte gevinst, betydde en skjerpning av straffelovens alminnelige konfiskasjonsstraff. Et tilsvarende syn gjør seg gjeldende for såvidt angår bestemmelsen i 1944 om økonomisk medansvar for den dømtes ektefelle.

Det solidariske erstatningsansvar for skader som er voldt av Nasjonal Samling, har en viss dekning i den alminnelige regel som er kommet til uttrykk i den svenske straffelovs kap. 6, § 5, at om flere har medvirket til en forbrytelse, skal de svare en for alle og alle for en for erstatning av skaden. Imidlertid har landsvikanordningens bestemmelser om skadeserstatning en særegen karakter. Her møter en for det første spørsmålet om hvilken økonomisk skade som overhodet har vært påført landet — ikke gjennom okkupasjonen, men gjennom Nasjonal Samlings samarbeid med okkupasjonsmakten. Videre oppstår spørsmålet om ikke landet ved det stedfunde samarbeid er blitt tilført økonomiske fordeler i næringsmessig, forsyningsmessig og andre henseender. Det er opplyst at det forhold at forvaltningen i det vesentlige kunne bevares på norske hender, ikke bare har medført en omfattende import av mel og andre viktige levnetsmidler, kull, jern, m.m., men også har reddet betydelige verdier ved at det lyktes å hindre beslagleggelse av norske fartøyer og å stoppe rekvisisjon og utførsel av norsk eiendom. Er dette riktig, krever alminnelige skadeserstatningsregler prinsipielt den avregning mellom gevinst og skade som kalles compensatio lucris cum damno, — selvsagt under forutsetning av at gevinst og skade utspringer av samme årsaksforhold. Under anvendelsen av landssviklovgivningen er imidlertid i et tilfelle hvor slik avregning ble påstått, kravet avvist med den begrunnelse at ansvaret ikke kunne kompenseres med økonomiske fordeler, som måtte være oppnådd som resultat av i og for seg prisverdige, men for så vidt pliktmessige anstrengelser.» Uttalelsen innebærer at et forvaltningsoppdrag som rettsordningen anser ugyldig eller straffbart, ikke desto mindre skulle skape en legal plikt for «landssvikeren» til å fremme landets interesser! Man spør seg: Hvori ligger da «landssviket»? Den anførte motivering som vanskelig lar seg forstå, synes heller ikke å ha vært gjentatt. I virkeligheten har lands-

sviklovgivningens «skadeserstatning» hatt — eller i alle fall fått — karakteren av økonomisk straff av samme art som bøter. . . Konklusjonen med hensyn til det solidariske erstatningsansvar, blir derfor at også dette er tilbakevirkende straff. Konstruksjonen med bøter av en størrelse som man tidligere aldri hadde sett, synes vesentlig å ha sin grunn i bestrebelsene etter å omgå forbudet i Grunnlovens § 104, «Jord og Boeslod kan i intet Tilfælde forbrydes.»

Det må her også bringes i erindring at en svensk myndighet, Överstatthållarembetet, i en erklæring av 31. mars 1947 om utkastet til en konvensjon om vedtagelse og exigibilitet av dommer i straffesaker, uttalte at «rettsoppjøret er kommet til å innebære tilsidesettelsen av et så grunnleggende strafferettslig prinsipp som forbudet mot å gi skjerpert straffelovgivning tilbakevirkende kraft.»

Den konstruksjon at landssviklovgivningen ikke skulle være annet enn en amnestilovgivning, viser seg — i lys av det som er sagt — ikke objektivt holdbar. Det må tilføyes at det heller ikke forekommer sannsynlig at man under okkupasjonstidens og frigjøringens opphissede stemning, skulle ha funnet gjenklang for en lovgivningsvirksomhet som tok sikte på og som innebar en mildere behandling av landsforræderi enn den som straffeloven foreskrev. Dette bekreftes av Andenæs's uttalelse, at det sikkert hadde vært klokere om man hadde avholdt seg fra å reise tiltale mot dem som bare hadde gjort seg skyldige i passivt medlemskap i Nasjonal Samling, men at «ingen regjering kunne i 1945 eller 1946 ha gjennomført et amnesti for NS-medlemmer».

(Utredningen s. 126-31).

«Det har undertiden vært anført fra norsk side at rettsoppjøret var en innenrikspolitisk nødvendighet for å forebygge en voldsom utløsning av det oppmagasinerte hat. . . Den slags kan muligvis forsvares som et i en nødsituasjon uunnngåelig offer til en opphetset folkestemning. Det er likevel et misbruk av ord å kalle et slikt innenrikspolitisk oppgjør for et rettsoppgjør. Med rett i vanlig mening har det ingen forbindelse. . . Kan pågangen motiveres som en nødsforanstaltning, pådrar den i et hvert fall i følge folkerettens regler landets regjering erstatningsansvar».

(Utredningen s. 122.)

Annonsér
i
«Folk og Land»

Det russiske . . .

(Forts. fra s. 2)

fordi de i panikk måtte trekke seg tilbake for de fremtredende tyskere.

Russerne myrdet
— 12.000 i Lvov
— 12.000 i Rovno
— 20.000 i Vinnitsa
— Titusener i Stryj, Ternopil, Stanislaviv, Zjytomir.
— Oljesjaktene i Byrolav og Drohobytz var fulle av lik. Fra Auschwitz, Dachau osv. er det etterlatt bunkevis av dokumenter, men alle spor av Stalins myrderier i 1940-/41 er utslettet med utrolig grundighet.

Brygiti er således omdannet til en boligblokk med blomster i vinduene. Gaten har skiftet navn til «1. mai-gaten». Gad vite om noen av de barn som leker der, har den minste anelse om, hva som skjedde i deres gård for bare 38 år siden? Neppe.

Man verken skriver i pressen eller forteller i radio og TV eller på biblioteker eller i opplysningsforbundene om Katyn 1940.

Heller ikke om de åpenbare massemyrderier i Vest-Ukraina og Hviterussland i 1940/41.

De bestemmer, om sannheten stadig skal kunne forties.

Slik fikk vi 9. april . . .

(Forts. fra s. 1)

ske problem, men sa at han måtte tenke igjennom saken. Deretter ville han komme tilbake. Til slutt ba han Raeder om å få overlevert «die Unterlagen» for nærmere studium.»

Så langt referat fra von Puttkammers bok.

Her må jeg innskytte at når admiral Raeder la så stor vekt på de meldinger han fikk, rundt 1.10.39, så var hovedgrunnen at han ble oppsøkt av Abwehr-sjefen Canaris. Noe slikt forekom svært sjelden. Helt grunnløse var de rapporter Canaris hadde fått, ikke. Medio september hadde nemlig Churchill gitt Admiralitetet ordre om å utarbeide «Plan Katharina». Den ble aldri satt ut i livet. Både den 25.11., 27.11. og 8.12 hadde Raeder samtaler med Hitler. Hver gang henviste Raeder til de farer som kunne oppstå for Tyskland dersom Norge ble besatt av England.

Den svenske malmen

Den tyske importen av svensk jernmalm beløp seg i årene 1936—39 til rundt 9 millioner tonn pr. år med en ferrogelthalt på omkring 60%. Den 12.1.40 foretok Die Wirtschaftsgruppe

Eisenschaffende Industrie en beregning av den tyske hjemmeproduksjon. Med et beregnet minstebehov til krigsviktige formål på 15,6 millioner tonn pr. år, betydde det at en opprettholdelse av de svenske malmleveranser var en absolutt forutsetning i en lang krig. Den svenske historiker dr. Gemzell: «Dies (malmtilførselen) bilded einen wichtigen Hintergrund für Hitlers Entschluss hinsichtlich Norwegens im Dezember 1939.» Jeg kan her tilføye at under en konferanse 30.1.40 stilte Göring et spørsmål til general Thomas: «Kan fransk malm erstatte den svenske?» Til dette sa general Thomas at etter hans mening var fransk malm ikke en fullverdig erstatning for den svenske. Denne (malmtilførselen) dannet en viktig bakgrunn for Hitlers beslutning i forbindelse med Norge i desember 1939.

Besøket hos Hitler

Den 14.12.39 hadde Vidkun Quisling sin første samtale med Hitler. Noe samtidig referat av samtalen finnes ikke. Både norske og utenlandske historikere har forsøkt å rekonstruere både samtalen den dagen, og samtalen fire dager senere. Det er atskillig språk mellom de forskjellige rekonstruksjoner. Men et forhold går igjen hos de fleste: Hitler ønsket frem for alt at Norge og det øvrige Skandinavia forble fullstendig nøytrale, fordi han ikke ønsket å utvide krigsskueplassen . . . Det ga han bestemt uttrykk for i begge samtaler. Også en måned senere, den 13. januar 1940, er det innført i den tyske marinestabs krigs dagbok: «Den gunstigste løsning ville være at Norges nøytralitet ble opprettholdt.» I bind II av sin store Quislingbiografi omtaler professor Hans Fredrik Dahl at Quisling la fram sin fredsplan for Hitler. Den nøyaktige krigshistoriker oberst O.H. Munthe-Kaas skriver i sin bok «Krigen i Narvik-avsnittet» side 15: «Quisling var selv mest redd for at sovjetisk seier over Finland kunne bli utstrukt til hel eller delvis okkupasjon av Nord-Norge, men også en britisk besettelse ønsket han å unngå. Med Raeders hjelp fikk han i samtaler med Hitler 13. og 18. desember diskutert ideen om et tysk initiativ til beskyttelse av Norge.»

Studie Nord

I avsnittet «Hilse på Hitler» skriver professor Hans Fredrik Dahl (biografien bind II): «Der Führer befaler at det med den minst mulige stab undersøkes hvordan man kan sette seg i besittelse av Norge.» Den danske historiker Ib Damgaard Petersen skriver tilsvarende «at Hitler på Raeders forslag gav OKW ordre . . .»

Hvis vi nå forutsetter at dette er begynnelsen til Studie Nord skal vi følge dens ferd. Jeg viser først til professor Hubatz i «We-serübung» s. 31:

«Den første plan (Überlegung) gikk ut på en felles operasjon av hær og flåte, muligens av bestemte punkter i Danmark. På den måten håpet man å komme ut med svært små (ganz geringen) krefter.»

Lenger ned på samme side skriver Hubatsch:

«Den 1. januar 1940 var operasjonsavdelingen i hærens generalstab av den oppfatning at «das Unternehmen» var overflødig og ikke i tysk interesse.»

Hubatsch fortsetter:

«10 dager senere hadde studien fått en helt annen form. På grunn av isforholdene i Østersjøen skulle man se bort fra okkupasjon av Danmark og i stedet sende en divisjon til Syd-Norge (tyngdepunkt Oslo-fjorden.)»

Dødsdommen over den meget omtalte Studie Nord blir felt av Hitlers marineadjutant von Puttkammer i «Wahrheit über die Operation»:

«Die bis Mitte Januar hergestellte Studie des OKW war praktisch nicht verwendbar.» (Den studie som OKW hadde fått ferdig til medio januar kunne ikke brukes.)

Som vi skal se i neste avsnitt var det først etter Churchills tale 20.1.40 at grunnlagsmateriale for planlegging av en okkupasjon av hele Norge ble innhentet.

Mannen som ingen . . .

(Forts. fra s. 3)

sitt samtykke til unntakstilstanden i Trondheim. Hvordan kan det da ha seg at fylkesfører Rogstad etterpå ble innkalt på tepet hos Quisling, der han fikk spørsmålet: «Hvis forholdene skulle tilspisse seg, står De da på tysk side eller på vår?» (Kilde: Rolf Jørgen Fuglesang). I dette spørsmål ligger det en klar kritikk ikke bare av Rogstad, men også i høy grad av unntakstilstanden.

Videre indikerer Nøkleby at Quisling var med på å bestemme «full aksjon» mot jødene. «Full aksjon» kan ikke bety annet enn deporteringen. Hans Fredrik Dahl, som har gått ganske annerledes nøye inn i disse spørsmål, fastslår at hverken Quisling eller regjeringen kjente til den siste og avgjørende aksjonen.

Tross disse innvendinger er boken verdt å kjøpe og lese. Den inneholder mye interessant fra en viktig periode i Norges historie.

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest. (02) 19 06 71

.... eks. QUISLINGS FORSVARSTALE,	
innbunnet	kr. 100,-
.... » QUISLINGS FORSVARSTALE,	
heftet	kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 50,-
.... » Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 50,-
.... » Odd Melsom: Fra kirke- og kultur-	
kampen	kr. 50,-
.... » Einar Syvertsen: Også dette bør	
være sagt	kr. 50,-
.... » ALLE 4 BIND:	kr. 150,-

.... » A. I. Bru: Professor på ville veler	kr. 50,-
.... » A. I. Bru: Her er London	kr. 50,-
.... » Adolf Hoel: Universitetet under	
okkupasjonen	kr. 25,-
.... » Finn Kjelstrup: Den norske kapitulasjon	kr. 20,-
.... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren	
1942	kr. 15,-
.... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	kr. 25,-
.... » Knut Steenstrup: Dilemma	kr. 200,-
.... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	kr. 50,-
.... » Chr. Christensen: Den andre siden	kr. 50,-
.... » Arne Stornes: Spor i vår nære historie	kr. 50,-
.... » Arne Stornes: Sataniske glør	kr. 50,-
.... » Arne Stornes: Skrift om vår nære historie	kr. 50,-
.... » Sundra Sand: Hva var Kristen Samling?	kr. 5,-
.... » Sundra Sand: Noen erindringer fra tiden	
omkring Vidkun Quislings siste dager	kr. 5,-
.... » Dr. jur. Gustav Smedal: Patriotisme og	
landssvik	kr. 50,-
.... » Bjørn Vardaas: Grunnlovsbrudd og	
rettsoppgjør	kr. 30,-
.... » Roald A. Nielsen: «Solbris Ohoil»	kr. 50,-
.... » Roald A. Nielsen: The «Solbris»	
Escapade	kr. 50,-
.... eks. Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
.... » Forbundet: § 104. Mere lys over retts-	
oppgjøret	kr. 10,-
.... » H.r.advokat Albert Wiesener: Lys over	
landssvikoppgjøret	kr. 145,-

Legg til kr. 20,- for forsendelser ved forskuddsbetaling til: Postgiro 0807-5.15.02.89. Bankgiro 6063.05.00926 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

MINNE FRA FØRERGARDEN

2 KOPPER MED FØRERGARDENS EMBLEM TIL SALGS.
HENV.: TLF. 02-28 97 72.

BOK-KJØP

Ønsker: «FRA FINLAND TIL KAUKASUS» av Frode Halle.
Henv. Erlend Vestrum, Boks 74, 9234 Øverbygd.
Tlf. 089- 38 100, l. 2115 a., 2284 p.

Redaksjonen beklager «kjekkaseri»

Magne Skjæraasen, de rettfærdiges venn og alle dyders vokter, har bevilget «Folk og Land» en visitt. Denne gang i anledning jødenes siste 50-års minne. En slik anledning lar, som rimelig er, ikke Skjæraasen gå fra seg.

Denne gang blander han imidlertid kortene mere enn vanlig. Muligens i rasjonalismens navn. (Ismer er jo alltid greie å ty til) I løpet av få spaltecentimeter lager han lapskaus av krigens jødeaksjoner, Myrdals virksomhet i dag, «gutta på skauen» fra okkupasjonen og Folk og Lands forsøk på å utvide et historisk perspektiv. Som redaktør er jeg involvert.

Det er ikke ofte Aftenposten tar inn stoff undertegnet Hakon Warendorph. Når jeg omsider siteres, ja, så er det ikke mitt. I sitt lille eselspark, Aftenposten 28/11, forteller M.S. sine lesere hva undertegnede kaller objektivitet. Men nå var ikke sitatet ment å være mitt eller vår medarbeiders bidrag til objektiviteten. Tvert imot var det vår medarbeiders hensikt gjennom utsagnet i anførselstegn å illustrere Skjæraasens usaklighet som ville kunne fått en slik form om han i samme ånd som overfor NS, skulle ytret seg om «gutta på skauen». (kjekkaseri og spirrevipper)

Som ansvarlig beklager jeg at Skjæraasen har oppfattet dette som min, vår medarbeiders eller avisens «offisielle» oppfatning. Enda mere beklager jeg det om også andre skulle ha misforstått. Vi gikk selv inn for vår sak med liv, helse og anseelse som innsats og vet utmerket godt at slikt ikke er kjekkaseri. At en i ny og ne kunne føle seg som en spirrevipp i det store spillet er en annen sak.

Jeg må imidlertid peke på at «gutta på skauen» drev en ulovlig virksomhet, også ifølge internasjonal rett. Med sin egen betegnelse som illegale må vi tro de var vel vitende om dette. Vi må også tro at i alle fall deres ledere var klar over de problemer og farer deres virksomhet skapte for sivilbefolkningen. Jeg vil også nevne at en rekke av dem som fremsto med armbind eller uniform og mottok folkets jubel og var med på «innsankningen» i maidagene, hadde meget kort fartstid i heimestyrene. Dette skal ikke redusere min beklagelse over at en uheldig formulering har gitt grobunn for feiltolkning.

H.W.

Se forøvrig «Det originale hjørnet» s. 4.

Skyld og ansvar

Av John Sand

«Hvilken taktikk har det ikke vært å lede folkets raseri i retning av NS» (Overlege J. Sharfberg i Studentersamfunnet 23.10.48).

For noen dager siden skrev Gerd Bratli her i avisen. «Det norske Arbeiderparti hadde bygget ned forsvaret til så godt som ingen ting».

Jeg synes Nordlandspostens lesere har krav på å få dokumentert at innsenderen har rett.

På Norges forsvarsforenings årsmøte 14.11.47 sa generalmajor Erichsen: «Det er en ting

jeg vil holde frem og understreke meget sterkt, og det er at i virkeligheten hadde det norske folk lite, svært lite å kreve av det norske forsvar 9. april. Dette forsvar som det hadde sulteforet på en slik måte i mange år, at det teknisk sett var helt mindreverdige, men også på en slik måte, og det er det verste, at forsvarsviljen og forsvarsånden var forsvunnet drept i folket».

Den 1.12.47 skrev oberstløytnant Niels Chr. Bøckmann i Morgenbladet: «En menneskealders alvorlige advarsler fra et enstemmig offiserskorps prellert

(Forts. side 6)

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Tirsdag og onsdag kl. 11–15.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: 22 19 06 71.

Hvorfor er folk så FASCINERT AV QUISLING?

Av Balder

I forbindelse med lanseringen av Hans Fredrik Dahls verk har interessen for Vidkun Quisling vært ekstra stor. Det er ikke det minste oppsiktsvekkende, for forholdet er jo at han nesten kontinuerlig blir behandlet i norsk presse og norske etermedier. Det er tilfelle fordi leserne, lytterne og seerne fortsatt er meget opptatt av ham, og det gir grunn til å stille spørsmålet: Hvorfor er folk så fascinert av Vidkun Quisling? Hvorfor lar de ikke denne angivelig alle tiders største forræder gå i glemmeboken? Han har jo etter sigende vært til stor skam for det norske folk, så hvorfor da til de grader trekke ham frem i lyset?

Quislings livsløp var drama-

tisk, og det har eventyrets glans over seg. Men jeg tror likevel ikke at det er derfor folk beskjef-tiger seg slik med ham. Derimot tror jeg det skyldes en følelse av et han er tvers igjennom og hundre prosent norsk. Han kunne ikke ha forekommet i noe annet folk. Hans fysiognomi var bygdenorsk og rot-norsk, som hugget ut av et norsk fjell. Han var en tanke inneslut-tet, men ansiktet hans kunne på et øyeblikk lyse opp i et varmt smil. Fåmælt var han også, men når noe lå ham på hjertet, kunne han utfolde seg i veltalenheten. Trofasthet var et av hans frem-ste karaktertrekk, og han vek aldri unna ansvaret for hva han hadde gjort. Traust er samleor-det som karakteriserer ham. Alt sammen ting som vi oppfatter

som norske dyder.

Folk oppfatter uten vanske-lighet gjennom alle beskrivelser dette. Og fordi hans norskhet er så tydelig, sitter mange der med en liten tvil om han virkelig kan ha vært den forræder mot Norge som hans fiender vil ha det til. Quislings forsvarer kalte ham en gåte, og en gåte opptar alltid sinnene. Men ikke så få er nær ved å oppdage gåtens løsning, nemlig at Vidkun Quisling var en tvers gjennom norsk mann fylt av kjærlighet til sine fedres land og omsorg for det folk han tilhørte. Det bestemte hans vei i en ulykkelig tid.

At det samme dypt nasjonale menneske hadde sinnet åpent for storslagne internasjonale løs-ninger, gjør ham ikke mindre fascinerende.

FOLKEAVSTEMNINGER som bremse på partipolitikken?

Av Ole Bakken

Partipolitikken krumspringer mange og forunderlige. Et av de siste vi husker er at regjering kjøpte seg flertall for en tvil-som veitrasé ved å gå med på å bygge en banestump til et par milliarder. Og verre ting enn det kan skje. Det er f.eks. fullt mulig at et flertall i Stortinget kan vedta noe som flertallet er uenig i fordi partiene tvinger sine re-presentanter til å stemme mot

sin overbevisning eller avstem-ningsrekkefølgen ikke gir dem mulighet til det.

Det var mye om å gjøre for Nasjonal Samling å få slutt på den ineffektive, kostbare og skadelige partipolitikken. Derfor foreslo vi at landet skulle styres av et faglig riksting der representantene ble valgt gjen-nom de faglige og kulturelle in-stitusjoner og organisasjoner. Dessverre er det liten mulighet for å få gjennomført noe slikt i

dag. Spørsmålet er da om man kan få begrenset partisystemets slagsider på andre måter.

Jeg tror svaret ligger i en hyppig bruk av folkeavstem-ninger. Slike avstemninger bur-de kunne forlanges av et relativt beskjedent antall velgere, f.eks. femti tusen. Det ville få partipol-itikkerne til å vokte seg. Nå sitter stortingsrepresentantene trygt i fire år, og først det siste året be-kymrer de seg for alvor om hva (Forts. side 6)

HÅVAMÅL - norrøne levereregler

Av H. K.

Fe dør,
frender dør,
en selv dør som de;
jeg vet én
som aldri dør:
dommen om død mann.

Hvem kjenner ikke linjer som dette eller det som her kommer?

Venn til sin venn skal mannen være, til ham og hans venn, men aldri skal med sin uvenns venn en mann venn være.

Det er angivelig Odin som taler i Håvamål og gir mennes-

kene råd med på livsveien. Imidlertid dreier det seg ikke om ett, men om flere dikt av forskjellige forfattere, som så er blitt samlet en gang på 900-tallet.

De enkelte delene har nokså forskjellig karakter. Den første delen gir en hel del i og for seg gode levereregler, men de blir alle gitt ut fra den forutsetning at man selv skal ha nytte av det man gjør. Lenger ute i Håvamål anbefaler derimot en annen dik-ter å gjøre gode gjerninger for de gode gjerningers egen skyld.

En del vers handler om Odins forhold til kvinner, og det er ikke meget anbefalelsesverdige. For det første stoler han absolutt

ikke på dem, og for det annet tilrår han å behandle dem like sviskefullt som de selv er sviske-fulle, så Odin var nok ingen sær-lig from mann.

Mot slutten av diktet forteller Odin om hvordan han som jot-nenes fange kjempet for å over-leve, noe han greide med rune-nes hjelp og makt. Denne delen har visse likhetstrekk med hin-duiske sagn og kan være et vandremotiv.

Den diktetiske kvalitet i Håvamål varierer nokså sterkt fra del til del og veksler fra det ganske tørre til det meget kraftfulle.

Håvamål er et vesentlig bi-drag til forståelsen av den gamle norrøne kultur.